

PROJEKT

Livsmedelskontroll vid mindre och små dricksvattenanläggningar

2019-12-04

MILJÖSAMVERKAN
ÖSTRA SKARABORG

ADRESS

Hertig Johans torg 2
541 83 Skövde

TELEFON

0500-49 36 30

E-POST

info@miljoskaraborg.se

WEBBPLATS

www.miljoskaraborg.se

Foto: Mostphotos

Detta gjorde vi

Under september till oktober 2019 har Miljösamverkan utfört livsmedelskontroll vid 16 mindre och små dricksvattenanläggningar i Falköping, Hjo, Karlsborg och Skövde. Kontrollerna gjordes vid privata distributionsanläggningar samt vid dricksvattenanläggningar som har en egen brunn och som driver ett livsmedelsföretag.

Fokusområden inom dricksvattenkontrollen har varit anmälan om betydande ändringar, faroanalys, kritiska styrpunkter, kvalitetskrav och regelbundna undersökningar. Vi har även kontrollerat andra områden beroende på hur verksamheten ser ut till exempel beskrivning av vattenverket eller distributionsanläggningen, driftinstruktioner, uppgifter om driftansvarig, utredning och åtgärder vid problem samt information om dricksvattens kvalitén till konsumenter.

Livsmedelsverkets föreskrifter om dricksvatten ändrades under 2017. Ett nytt krav i lagstiftningen är att alla små och mindre dricksvattenanläggningar ska ta fram en faroanalys. En faroanalys handlar om kunskap om det egna dricksvattnet. Faroanalysen ska vara ett underlag för att avgöra vilka provtagningar som behöver göras utöver de regelbundna undersökningarna. Faroanalysen ska redovisas för kontrollmyndigheten som sedan fastställer den. Detta innebär att alla tidigare beslut, om fastställande och eventuellt inskränkning av utvidgad kontroll, upphör att gälla och behöver fastställas på nytt tillsammans med den nya faroanalysen.

Resultat

Vi konstaterade att åtta dricksvattenanläggningar saknade en faroanalys. Det beror på att kravet på faroanalys är helt nytt och verksamheterna saknade kunskap om detta. Under kontrollerna inventerade vi alla faror tillsammans med verksamhetsutövaren, längs hela kedjan från uppumpning av råvattnet fram till kundens tappkran. Detta för att identifiera de faror som måste förebyggas, elimineras eller reduceras till en acceptabel nivå. Farorna bedömdes och dokumenterades av verksamhetsutövarna samt noterades i faroanalysen. Den ska skickas in till Miljösamverkan för fastställande.

Några dricksvattenanläggningar med egna brunnar har säkerhetsbarriärer i beredningsprocessen för de faror som bedöms nödvändiga att förebygga, eliminera eller reducera till acceptabla nivåer och som inte kontrolleras genom grundförutsättningarna. Det kan vara åtgärder som till exempel att koppla in utrustning som UV-ljus, pH-justering och filter med kaliumpermanganat. Alla kritiska styrpunkter ska ha ett larm med gränsvärde som övervakas kontinuerligt.

Under kontrollerna av dricksvattenkvaliteten noterade vi att några verksamheter har otjänligt vatten och/eller tjänligt med anmärkning enligt det senaste analysresultatet. Verksamheterna har visat oss vilka rutiner de har för att omedelbart informera konsumenterna när vattnet av hälsomässiga skäl inte går att använda. De informerar sina kunder via hemsidor, skyltar och andra informationskanaler.

Vi konstaterade att vid en dricksvattenanläggning har man inte vidtagit några åtgärder när analysresultatet visade otjänligt resultat.

Två dricksvattenanläggningar som har vatten som är tjänligt med anmärkning, håller på att utreda problem för att kunna vidta åtgärder.

Vi konstaterade att inte någon av de små eller mindre dricksvattenanläggningarna följer sitt gamla provtagningsprogram och att de inte tar tillräckligt med prover, vilket innebär att de inte vet vilken dricksvattenkvalitet deras vatten har.

Vid kontrollerna framkom det att ingen av dricksvattenanläggningarna hade upprättat ett nytt undersökningsprogram med regelbundna undersökningar av vattnet, där hänsyn tas till resultatet för fastställande av faroanalys.

Vid några verksamheter såg vi att det saknades skriftlig beskrivning av vattenverket, driftinstruktioner och uppgifter om driftansvarig. Det är viktigt att även vikarier och nyanställda lätt får tillgång till driftinstruktionerna, så att de vet hur anläggningen ska skötas.

Vår uppföljning efter projektet

Vid våra kontroller upptäckte vi att flera verksamheter hade brister. Femton verksamheter har fått föreläggande eller kontrollrapport med avvikelser.

Vi kommer att följa upp bristerna som noterades under projektiden vid dessa verksamheter:

- Skagagården dricksvattenanläggning, Sätra Vattenverk, Naturum Hornborgasjön dricksvattenanläggning, Skaraborgs sjukhus Skövde dricksvattenanläggning förelades om bristande faroanalys och upprättande av en ny provtagningsplan med regelbundna undersökningar för fastställande.
- Stenkällegården dricksvattenanläggning fick en kontrollrapport om upprättande av en ny provtagningsplan med regelbundna undersökningar för fastställande.
- Hökensås Golfklubb dricksvattenanläggning förelades om driftinstruktion, bristfällig faroanalys och upprättande av en ny provtagningsplan med regelbundna undersökningar för fastställande.
- Svenska segelflygs dricksvattenanläggning förelades om bristfällig beskrivning av vattenverket, driftinstruktion, faroanalys och upprättande av en ny provtagningsplan med regelbundna undersökningar för fastställande.
- Trollbergets förskola dricksvattenanläggning förelades om bristfällig kunskap om dricksvattenanläggning, faroanalys och upprättande av en ny provtagningsplan med regelbundna undersökningar för fastställande
- Tidans vattenledningsnät Vassbacken och Knistad Hotell & konferens, dricksvattenanläggning fick en kontrollrapport om uppdaterad faroanalys och upprättande av en ny provtagningsplan med regelbundna undersökningar för fastställande.
- Kulabodan dricksvattenanläggning förelades om bristfällig driftinstruktion med uppgifter om driftansvarig, faroanalys och upprättande av en ny provtagningsplan med regelbundna undersökningar för fastställande.

Tivedens Mat och café dricksvattenanläggning, Gate Vattenverk, Mölltorps Vattenverk och Granviks Vattenverk ska skicka in en provtagningsplan med regelbundna undersökningar för fastställande.

Vad blev nyttan med projektet?

Våra kontroller har lett till att verksamhetsutövarna till de små och mindre dricksvattenanläggningarna har identifierat de faror som de måste förebygga, eliminera eller

reducera till en acceptabel nivå enligt de nya ändringarna i Livsmedelsverkets föreskrifter om dricksvatten.

Våra kontroller har också lett till att de små och mindre dricksvattenanläggningarna kommer att provta sitt dricksvatten regelbundet. Detta leder till att de kommer ha bättre kontroll över dricksvattenkvaliteten och kan vidta åtgärder när kvaliteten inte uppfyller kraven i lagstiftningen.

Olika installationer av UV-ljus, pH-justering och tillsats av kaliumpermanganat som säkerhetsbarriär samt kontinuerlig övervakning kommer att leda till att konsumenterna får säkrare dricksvatten. Kritiska styrpunkter ska fastställas för de faror som bedöms nödvändiga att förebygga, eliminera eller reducera till acceptabla nivåer och som inte kontrolleras genom grundförutsättningarna.

Vi ska fastställa inkommande faroanalys och upprättande av en ny provtagningsplan för 5 år. Om faroanalysen under den tiden behöver uppdateras på grund av till exempel en ny fara i råvattnet eller ändrad beredning i vattenverket kommer verksamhetsutövaren att göra ändringar i undersökningsprogrammet. Alla ändringar som verksamhetsutövaren gör i undersökningsprogrammet ska fastställas av kontrollmyndigheten, dvs. Miljösamverkan östra Skaraborg.

Vi har sett till att all personal har tillgång till en skriftlig beskrivning av vattenverket och en driftinstruktion så att de vet hur anläggningen ska skötas och säkerställa att dricksvattenkvaliteten uppfylls.

Kunskapen om dricksvatten förbättrades genom informationen som vi gav vid våra kontroller.

Fakta om projektet	
Namn:	Livsmedelskontroll vid mindre och små dricksvattenanläggningar
Projektet pågick:	09 september – 11 oktober 2019
Detta granskade vi:	<ul style="list-style-type: none">• N01 anmälan om betydande ändringar• N03 faroanalys• N04 kritiska styrpunkter• N09 kvalitetskrav• N10 regelbundna undersökningar• N11 utredning vid problem• N12 åtgärder vid problem• N13 information om dricksvattenkvalitet• N15 övrigt (beskrivning av vattenverket, driftinstruktion, driftansvarig, beskrivning av distributionsanläggning)
Antal anläggningar:	16
Antal anläggningar utan avvikelser	1

MILJÖSAMVERKAN
ÖSTRA SKARABORG